

Handläggare
Jonas Agerhed
50102

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2020-03-19

Ärendebeteckning
KS 2020/0293

Kommunfullmäktige

Ändringar av Kalmar kommuns riktlinjer för resultatutjämningsreserv (RUR)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige gör följande ändringar i de riktlinjer för ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv som beslutades 2013-12-16:

Första punkten under fjärde stycket i avsnitt 2.1 Reservering till RUR får följande lydelse;

- Reservering till RUR för Kalmar kommun får göras då årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till minst 1 procent av totala skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Andra punkten under fjärde stycket i avsnitt 2.1 Reservering till RUR får följande lydelse;

- Den totala reserveringen i RUR får maximalt uppgå till 10 procent av de senaste tre årens genomsnittliga nivå på totala skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Första punkten under andra stycket i avsnitt 2.2 Disponering från RUR får följande lydelse;

- Maximalt 60 procent av RUR får tas i anspråk det första året i en lågkonjunktur. Under det andra året får maximalt 50 procent av de återstående medlen tas i anspråk och under det tredje året får hela den resterande reserven tas i anspråk.

Paragrafen förklaras för omedelbart justerad.

Bakgrund

I kommunallagen finns sedan 2013 ett tillägg till det så kallade balanskravet, det vill säga kravet på att en kommuns intäkter ska överstiga dess kostnader. Tillägget benämns resultatutjämningsreserv (RUR). Syftet är att en kommun ska kunna bygga upp en reserv under ekonomiskt goda tider som kan användas

under år med en svagare skatteunderlagsutveckling, enligt den definition för lågkonjunktur som fastställts. Varje kommun som vill tillämpa RUR ska besluta om riktlinjer för detta. Kommunfullmäktige i Kalmar beslutade om sådana riktlinjer 2013-12-16. Riktlinjerna i sin helhet beträffande såväl god ekonomisk hushållning som resultatutjämningsreserv kommer att ses över och vid behov uppdateras inför budget 2021.

Följderna av utbrottet och spridningen av coronaviruset och covid-19 befaras bidra till en konjunkturedgång under 2020 som kan ge kraftigt försvagad utveckling av skatteintäkterna och därmed sjunkande resultatnivåer för Sveriges kommuner. Samtidigt kan det vara både svårt och icke önskvärt att möta den händelseutvecklingen med motsvarande kostnadsneddragningar i verksamheterna.

För att öka Kalmar kommuns ekonomiska handlingsfrihet vid ett sådant scenario föreslås i närtid förändrade riktlinjer för tillämpningen av RUR. Det ger två möjligheter.

- Möjlighet att öka den totala avsättningen till RUR genom att delar av 2019 års resultat reserveras, vilket hittillsvarande riktlinjer inte gett utrymme för. I samband med behandlingen av årsredovisningen 2019 kan kommunfullmäktige besluta om att reservera maximalt 60,0 mnkr ytterligare till RUR, vilket innebär att reserven kan öka från 176,6 miljoner kronor (mnkr) till 236,6 mnkr.
- Möjlighet till en större disponering ur RUR det första året i en lågkonjunktur. Det innebär att ett större negativt balanskravsresultat kan nollställas av en disponering ur RUR och därmed undgå att behöva återställas med positiva balanskravsresultat de nästkommande åren. Hittillsvarande riktlinje att maximalt 40 procent av RUR får disponeras det första året i en lågkonjunktur ökar till 60 procent.

Förutsatt att 2020 blir ett år som definieras som lågkonjunktur och att ett negativt balanskravsresultat uppstår, ökar förmågan att hantera det genom disponering ur RUR med ytterligare 71,3 mnkr. Maximal disponering ökar från 40 procent av 176,6 mnkr, det vill säga 70,6 mnkr till 60 procent av 236,6 mnkr, det vill säga 141,9 mnkr.

Jonas Agerhed
Budgetchef

Maria Björkman
Ekonomidirektör

Bilaga

Kalmar kommuns riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR), beslutade av kommunfullmäktige 2013-12-16

Handläggare
Urban Sparre

Datum
2013-11-16

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR)

Ekonomienheten | Kommunledningskontoret
Adress Box 611, 391 26 Kalmar |
Tel 0480-45 00 00 vx | urban.sparre@kalmar.se

Kalmar kommun
WWW.KALMAR.SE

1. God ekonomisk hushållning

1.1 Definition

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, på kort och lång sikt. Grundtanken bakom begreppet god ekonomisk hushållning, är att varje generation av invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva beslutar om och som de själva konsumerar, samt att gjorda investeringar ska kunna ersättas.

En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande kostnader och intäkter. Verksamhetens nettokostnader bör därför inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och statsbidrag. Om förbrukningen under ett år uppgår till mer än intäkterna innebär det att kommande generationer måste betala för denna överkonsumtion.

En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet är nödvändiga förutsättningar för att kommunen ska kunna leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning.

Kravet på god ekonomisk hushållning är överordnat balanskravet, vilket innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Detta innebär att det inte är tillräckligt att i resultatet uppnå balanskravet, utan för att kravet på god ekonomisk hushållning ska vara uppfyllt bör resultatet ligga på en nivå som reellt sett konsoliderar ekonomin på kort och lång sikt.

1.2 Två perspektiv

God ekonomisk hushållning kan ses i två dimensioner; att hushålla i tiden samt att hushålla över tiden. Det vill säga att väga ekonomi mot verksamhet på kort sikt och att väga verksamhetens behov på längre sikt. Vidare har begreppet god ekonomisk hushållning både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar, det vill säga ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Kommunen måste ange en ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av finansiella mål.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på att kommunen måste bedriva sin verksamhet på ett kostadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att kunna skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning. För att säkerställa detta måste det finnas ett klart samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter.

Kontinuerliga uppföljningar via delårsrapporter samt årsredovisningar syftar till att identifiera hur väl kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning.

1.3 Finansiella mål

Enligt kommunallagen ska kommunerna i samband med budgeten ange finansiella mål för ekonomin som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. De finansiella målen ska ange de finansiella förutsättningarna eller ramarna för den kommunala verksamheten utifrån respektive kommuns ekonomiska situation. Vidare ska de

finansiella målen ange en ambitionsnivå för kommunens finansiella utveckling och ställning.

De finansiella målen ska följas upp i delårsrapport och i årsredovisning. Kommunens revisorer ska göra en bedömning om resultatet i delårsrapport och årsredovisning är förenliga med beslutade finansiella mål.

För att ha en god ekonomisk hushållning har Kalmar kommun två långsiktiga finansiella mål;

- Begränsa nettokostnaderna till högst 98 procent av skatteintäkter och kommunal utjämning över en rullande femårsperiod.
- Självfinansiera investeringarna till 100 procent över en rullande femårsperiod.

1.4 Verksamhetsmål

Kommunallagen innehåller också krav på att resurserna i verksamheterna används till rätt saker och att de nyttjas på ett effektivt sätt. Kommunerna ska därför ange mål och riktlinjer för verksamheterna som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Verksamhetsmålen ska utvärderas och följas upp i förvaltningsberättelsen i delårsrapport och årsredovisning. För att uppföljning av målen ska kunna genomföras på ett tillfredsställande sätt är det viktigt att målen är tydligt formulerade samt mätbara. För Kalmar kommun används övergripande mål och detaljerade mål

2. Resultatutjämningsreserv (RUR)

Från och med 2013 är det enligt kommunallagen möjligt att under vissa angivna förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat till en resultatutjämningsreserv. Denna reserv kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, det vill säga täcka underskott i samband med en framtida lågkonjunktur.

Syftet med RUR är att kommunen ska kunna bygga upp en reserv under goda tider som kan användas under år med svag skatteunderlagsutveckling. RUR skapar större stabilitet för de kommunala verksamheterna genom att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget.

2.1 Reservering till RUR

Kommunallagen reglerar hur stor den maximala avsättningen till RUR får vara utifrån årets resultat efter balanskravsjusteringar. Respektive kommun ska dock göra en egen bedömning av vad som är ett rimligt gränsvärde för att få reservera medel till RUR utifrån resultatkrav och finansiella mål. Detta för att i första hand långsiktigt konsolidera den kommunala ekonomin och därefter reservera medel till RUR.

Enligt reglerna får reservering till RUR göras med högst det belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske i stället uppgå till 2 procent av summan av de ovan nämnda posterna.

Kalmar kommun har för åren 2010, 2011 och 2012 ett positivt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser, och får enligt kommunallagen maximalt avsätta den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Vid beräkning av gränsvärde för reservering till RUR tas hänsyn till Kalmar kommuns finansiella mål om att nettokostnadernas andel av skatteintäkter och kommunal utjämning får uppgå till högst 98 procent.

- Reservering till RUR för Kalmar kommun får göras då årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till minst 2,5 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.
- Den totala reserveringen i RUR får maximalt uppgå till 5 procent av de senaste tre årens genomsnittliga nivå på skatteintäkter generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

2.2 Disponering från RUR

Enligt kommunallagen får medel från RUR användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. För att definiera en konjunkturcykel används utvecklingen av det underliggande skatteunderlaget. Prognosen för det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, användas som riktvärde för när disponering från RUR får göras. Om prognosen understiger genomsnittet får reserven användas. Detta gäller både vid budgetarbete och bokslutsarbete.

- Om prognosen under budgetarbetet understiger det tioåriga genomsnittet kan en disponering av medel från RUR budgeteras. Dock under förutsättning att medlen från RUR används för att täcka negativa resultat, vilket innebär så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll, eller så långt som reserven räcker för att täcka det negativa resultatet.

Eftersom kommunen aldrig vet hur lång en pågående lågkonjunktur kommer att vara är det inte tillåtet att disponera hela RUR under det första året av en lågkonjunktur utan en del av reserven sparas till de kommande åren. På så sätt kan kommunen mellan åren arbeta med olika kombinationer av årgärder i verksamheten och disponering av RUR.

- Maximalt 40 procent av RUR får tas i anspråk det första året i en lågkonjunktur. Under det andra året får maximalt 50 procent av de återstående medlen tas i anspråk och under det tredje året får hela den resterande reserven tas i anspråk.

2.3 Tillämpning av RUR under löpande budgetår

Beslut om att reservera medel till respektive disponera medel från RUR ska i första hand fattas i samband med besluten om budgeten.

För en budget är de formella kraven inte specificerade på samma detaljnivå som för en årsredovisning. Det är dock rimligt att även i budgeten presentera en ”balanskravsutredning” som på ett tydligt sätt anger de justeringsposter som utifrån budgetförutsättningarna är aktuella, liksom de olika summeringsnivåerna. På så sätt blir det lätt att löpande följa utvecklingen.

I samband med behandling av delårsbokslut och bokslutsprognoser kan kommunen behöva fatta beslut om en omprövning av reservering respektive disponering. Om det krävs åtgärder i verksamheterna kan dessa eventuellt vägas mot att disponera RUR – under förutsättning att skatteunderlagsutvecklingen och det prognostiserade resultatet tillåter det.

2.4 Balanskravsutredning

I förvaltningsberättelsen ska en utvärdering göras om antagna mål och riktlinjer uppnåtts och följts. Även den ekonomiska ställningen ska utvärderas. Dessutom är det obligatoriskt att sammanställa en balanskravsutredning som definierar ”Årets resultat efter balanskravsjusteringar” och i förekommande fall redovisar förändringen av RUR. Av balanskravsutredningen ska ”Årets balanskravsresultat” framgå.

I förvaltningsberättelsen ska det framgå om kommunen har negativa balanskravsresultat att reglera från tidigare år. Finns det inget underskott från tidigare år att reglera räcker det dock att ange att kommunen inte har något balanskravsunderskott.

Det finns vissa möjligheter att hänvisa till så kallade synnerliga skäl för att inte reglera balanskravsunderskott. Ett exempel på detta är när RIPS-räntan i pensionskultsberäkningarna har förändrats och en relativt stor engångspost uppkommer i resultaträkningen. En sådan post läggs på samma nivå som RUR i kommunens balanskravsutredning.

2.5 Extern redovisning av RUR

RUR redovisas som en delpost under kommunens egna kapital i balansräkningen. Eftersom reserven enbart är en delpost redovisas inte förändringar av reserven över resultaträkningen, vilket innebär att reserveringen inte påverkar kommunens resultat.

2.6 Ikraftträdande och tillämpning under 2013

Under 2013 finns det möjlighet att reservera överskott upparbetade från och med räkenskapsåret 2010. För att Kalmar kommun ska kunna reservera medel upparbetade 2010-2012, ska en ingående balans beräknas och beslutas av fullmäktige under räkenskapsåret 2013. Därefter är det inte möjligt att retroaktivt reservera medel. Vid beräkning av reserveringen för 2010-2012 är det samma regelverk som gäller som för år 2013 och framåt, enligt dessa riktlinjer. Varje år ska betraktas var för sig.

Det är möjligt för kommunen att använda reserverade medel från åren 2010-2012 redan under 2013. Det förutsätter dock att kommunen fattat beslut om att tillämpa RUR, att det finns en ingående reserv år 2013 och att regelverket i övrigt är uppfyllt. Beslut om reserveringar från 2010-2012 som görs under 2013 ska inarbetas i förvaltningsberättelsen för 2013. Årsbudget för 2014 ska tillämpa de nya reglerna.

2.7 Möjlig avsättning 2010-2012

I enlighet med reglerna som beskrivs under rubriken 2.1 Reservering till RUR, kan Kalmar kommun avsätta totalt 46,6 mnkr för åren 2010-2012. (se uträkning nedan)

	mnkr	2010	2011	2012
Skatteintäkter		2 320,8	2 417,9	2 457,8
Kommunal utjämning		578,1	571,4	545,5
Totalt:		2 898,9	2 989,3	3 003,3
1 % av skatter o utjämning		29,0	29,9	30,0
Årets resultat*		75,6	-87,3	-1,2
Differens att reservera		46,6	0,0	0,0
Totalt att reservera 2010-2012				46,6

*lägsta av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjustering

§ 251

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR)

Dnr KS 2013/0865

Handlingar

Förslag till riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR) den 16 november 2013.

Kommunledningskontorets skrivelse den 21 november 2013.

Kommunstyrelsens protokoll den 3 december 2013, § 222.

Bakgrund

Från och med den 1 januari 2013 anger kommunallagen att kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Vidare ges kommuner och landsting, om vissa förutsättningar är uppfyllda, rätt att reservera och disponera från/till en resultatutjämningsreserv (RUR). Syftet med lagändringen är att kommuner och landsting ska få möjligheter att utjämna intäkter över tid och därigenom få bättre förutsättningar att möta effekter av konjunkturvariationer.

Möjlighet finns att göra reserveringar av överskott för åren 2010-2012. Detta förutsätter att kommunfullmäktige under 2013 fattar ett sådant beslut.

Beslut

Kommunfullmäktige antar riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv (RUR).

Kommunfullmäktige reserverar för åren 2010-2012 46,6 miljoner kronor till resultatutjämningsreserv (RUR).

